

Boelhouwer

De heer **Boelhouwer** (PvdA): Niet vandaag?

De **voorzitter**: Nee, vandaag lukt dat niet meer.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 17.33 uur tot 19.00 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht, de Wet openbaarheid van bestuur en enkele andere wetten in verband met de inwerkingtreding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (31751).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

Mevrouw **Smilde** (CDA): Voorzitter. "Vandaar dat de mogelijkheid van verlenging van vier weken bijna altijd wordt gebruikt. Soms wordt dit al bij de ontvangstbevestiging aangekondigd. Dat is handig. Dat scheelt weer een briefje." Dit citaat uit het maartnummer van het blad Burgerzaken en recht in een artikel over het wetsvoorstel dat wij nu behandelen, laat zich niet zo erg verenigen met de zin uit de nota naar aanleiding van het verslag, waarin staat: "De relatie tussen de overheid en burgers zal aanzienlijk verbeteren als de overheid zich dienstverlenend opstelt." Daarmee zitten wij midden in het dilemma dat dit wetsvoorstel oproept. Kennelijk was er geen sprake van een knellende termijn, waar dan ook, toen de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen er nog niet was. Het wekt de indruk dat nu verlenging van een beslissingstermijn niet meer ten koste gaat van de burger maar van het bestuursorgaan gekozen wordt voor kennelijk meer realistische beslistermijnen. Niet alleen de Awb en de WOB, maar ook het Burgerlijk Wetboek, de Wet milieubeheer en nog enkele wetten worden aangepast. Kan de minister deze indruk wegnemen?

Wij delen de mening van de regering dat eerst organisatorische maatregelen moeten worden genomen om binnen de gestelde termijnen te blijven. De Wet dwangsom is in ieder geval een goede aanleiding geweest voor bestuursorganen om die organisatie onder de loep te nemen. Heeft dat ook geleid tot aanpassing van de organisatie zonder dat er sprake hoefde te zijn van verlenging van de termijnen? Kan de minister daarvan voorbeelden geven? De wetgever komt nu een aantal bestuursorganen tegemoet met een verlenging van de beslistermijn. Hoe voorkomen we nu dat altijd de maximale beslistermijn zal worden benut? In het verleden werd met beslistermijnen flexibel omgesprongen. Dat was de aanleiding voor de Wet dwangsom. Waarom zouden dezelfde bestuursorganen nu niet de maximale termijnen hanteren die er na deze wetswijziging zullen zijn? Dit klemt te meer, omdat zowel IPO als VNG in de herfst mopperde dat nog niet duidelijk was welke knelpunten er waren en welke financiële risico's gemeenten precies liepen. Ook was niet duidelijk of alle voorstellen tot aanpassing van termijnen overgenomen waren door het kabinet. Gelukkig maar, zou ik haast zeggen.

Dan maak ik nog een aantal opmerkingen over de wetswijziging. De formulering van hoofdstuk 7, artikel 10, lid 4, onderdeel c, is ruim maar nodig, aldus het kabinet, in verband met bestaande uiteenlopende situaties. Verder uitstel is zelfs mogelijk in een aantal situaties, aldus lid 4. Met name onderdeel c, waar staat dat verder uitstel mogelijk is voor zover dit nodig is in verband met de naleving van wettelijke procedurevoorschriften, roept bij mij de vraag op wanneer het moment komt dat er sprake is van niet tijdig beslissen en wanneer dus de Wet dwangsom van toepassing is. Kan de minister dit aangeven?

Er moeten heel goede redenen zijn om beslistermijnen in de WOB te verlengen. Elke aanvraag moet voortvarend behandeld worden. Transparantie hoort bij een parlementaire democratie. De schouw wees uit dat ook hier toch regelmatig sprake is van overschrijding van termijnen, ook waar de organisatie wel in orde is. Kennelijk was dat tot de Wet dwangsom niet zo'n probleem. De regering meent dat het maken van onderscheid tussen eenvoudige en complexe verzoeken tot openbaarmaking nu zo tijdrovend is dat de inwerkingtreding van de Wet dwangsom vertraagd zou worden. Wij kunnen ons daarin wel vinden, maar wij verwachten bij de evaluatie van de Wet dwangsom dat er op dit onderscheid wordt geanticipeerd.

Op grond van de artikelen 14 en 15 van hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid om respectievelijk de termijnen te overschrijden, dan wel op te schorten. Als deze wetswijzigingen worden aangenomen, heeft het bestuursorgaan in heel veel meer gevallen meer tijd om te beslissen. Ligt het dan niet voor de hand om terughoudend om te gaan met de genoemde bepalingen, of gelden zij onverkort? Graag een reactie van de minister hierop. In die evaluatie willen wij ook terugzien of de verlenging van een aantal termijnen die we nu gaan regelen, ook tot gevolg heeft dat er minder gebruik kan worden gemaakt van deze beide artikelen.

Zoals opgemerkt in het begin van mijn betoog: het geeft te denken dat er zo veel termijnen realistisch moesten worden gemaakt. De Raad van State oordeelt positief over de aanpassingen en de minister heeft hiervoor goede argumenten. Wij kunnen ermee leven, als er maximale duidelijkheid voor de burger ontstaat en de overschrijding van termijnen drastisch wordt teruggedrongen. Het lijkt ons nu verstandig om te bekijken hoe het in de praktijk zal werken. De minister kondigt een evaluatie aan na twee jaar. Daar zijn wij erg voor: via deze evaluatie willen wij de bestuursorganen scherp houden op hun dienstverlening aan de burger. Om het maar zo te formuleren: wij willen het zelfreinigend vermogen van de bestuursorganen met die evaluatie versterken. In die evaluatie zouden we graag opgenomen zien de uitvoeringspraktijk rond hoofdstuk 7, artikel 10, lid 4, onder c Awb – waarover ik het al heb gehad – de uitvoeringspraktijk van de termijnen binnen de WOB en de uitvoeringspraktijk van de artikelen 14 en 15 van hoofdstuk 4 Algemene wet bestuursrecht. Worden die beslistermijnen minder overschreden of opgeschort, nu de termijnen zijn aangepast? Graag een reactie van de minister. Wij willen af van het automatisme van een briefje waarmee alvast een termijnoverschrijding wordt aangekondigd, zoals in het citaat waarmee ik begon.

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter, u bent het niet gewend van mij dat ik kort van stof ben.

Toen de initiatiefwet dwangsom en beroep in 2006 in deze Kamer werd besproken, was de PVV daar niet bij. Toch zou deze initiatiefwet zeker onze instemming hebben gehad. De overheid moet zich aan regels houden, net zoals de burgers. Burgers moeten zich soms houden aan heel nauwe deadlines, waarbij een dag te laat vaak al kan betekenen dat zij vrijwel rechteloos zijn. De overheid moet zich juist meer aan de regels houden dan de burgers, alleen al vanwege haar voorbeeldfunctie. De overheid wordt betaald door die burgers en moet daarom ook volledig in dienst staan van die burgers. Dat houdt ook in dat de beslissing rond bezwaar en administratief beroep op tijd moet worden behandeld. We willen tenslotte niet zo'n situatie als op Bonaire, waar niet reageren door de overheid automatisch een afwijzing betekent; dat zou de omgekeerde wereld zijn. Daarom is het een goede zaak dat er met deze initiatiefwet een stok achter de deur komt die de overheid motiveert en aanspoort. De minister heeft de bekrachtiging van het wetsvoorstel aangehouden. Dat is haar voorrecht en daar is niets mis mee, maar natuurlijk is de reden voor het aanhouden wel vreemd.

De Algemene Rekenkamer heeft niet voor niets al in 2004 zijn mening gegeven dat de beslistermijnen voor bezwaarschriften in het algemeen haalbaar zijn, mits het besluitvormingsproces goed is georganiseerd. Dit voorbehoud heeft de Algemene Rekenkamer natuurlijk niet voor niets gemaakt: inderdaad werkt de overheid vaak traag en werkt men daar te veel langs elkaar heen. Ik heb ook sterk de indruk dat de overheid sinds 2004 hier hard aan heeft gewerkt: de informatiepositie in communicatie is toch verbeterd. De overheid is er nog lang niet, maar deze is verbeterd. Het is vreemd dat de minister voor de bekrachtiging eerst wetten wil wijzigen om te voorkomen dat er te veel dwangsommen komen vanwege falend overheidsdelen, omdat bepaalde periodes niet worden gehaald. We hebben toch juist een bepaalde verbetering behaald.

Het is dus wel mogelijk, maar deze minister wil het zich alleen gemakkelijk maken. Kort samengevat en heel simpel is het namelijk zo: de minister lukt het niet om termijnen te halen, de Kamer wil dat beboeten en de minister maakt daarom de termijnen langer. De PVV gaat hiermee niet een-twee-drie akkoord. Is de minister het met mij eens dat bepaalde procedures van de overheid door verbetering op het gebied van intersectorale communicatie en ICT-informatie juist zijn verbeterd of zouden moeten zijn verbeterd? Is het in dat kader dan ook niet vreemd dat de overheid tot op de dag van vandaag kennelijk nog steeds problemen heeft om haar termijnen te halen? De PVV is tegen deze wetswijziging, omdat deze volstrekt onnodig is. De minister moet er gewoon maar voor zorgen dat de beslistermijnen worden nageleefd, want dat is niet onmogelijk en dat is ook wel zo correct jegens de burger.

Ik begrijp dat de Algemene Rekenkamer in zijn verslag een voorbehoud hield voor adviezen waarbij een adviescommissie zou moeten worden ingesteld. De PVV is van mening dat, waar nodig, deze verloren tijd voldoende kan worden gecompenseerd door het effectiever, alerter en minder bureaucratisch organiseren van de afhandeling van dergelijke adviezen. Daardoor

wordt tijd gewonnen om bijvoorbeeld een adviescommissie te raadplegen. Dat is precies zoals de Algemene Rekenkamer dat in 2004 al voor ogen had.

Ten slotte wil mijn fractie nog op een punt verduidelijking van de minister: wat is het effect van deze wetswijziging op asielprocedures? Volgen naar aanleiding van deze wetswijziging consequenties voor de werkwijze van de IND? Zoals bekend is, duren procedures daardoor enorm lang en stapelen deze zich vaak op. Wij hebben er geen enkele behoefte aan om deze procedures verder te verlengen.

De heer **Teeven** (VVD): Ik ben het in grote lijnen met de heer Brinkman eens en ik ben het eigenlijk zelfs geheel met hem eens. Toch heb ik een vraag. Hij en ik hebben langdurig in de veiligheidssector gewerkt. Zoals uit de nota naar aanleiding van het verslag en uit het verslag blijkt, heeft bijvoorbeeld het KLPD in enig jaar – ik geloof in 2007 – meer dan 5000 WOB-verzoeken ontvangen op grond van artikel 6. Het KLPD zit nu met het probleem dat het bij een vijfde van het aantal WOB-verzoeken de termijn overschrijdt. Dit geldt ook voor de korpsen Haaglanden en Utrecht. In die zin voel ik overigens enigszins mee met die beslistermijnen uit artikel 6. Je zou door het betoog van de heer Brinkman het idee kunnen krijgen dat het KLPD een slechte organisatie is, omdat het een groot aantal WOB-verzoeken niet op tijd behandelt. Maar weet de heer Brinkman waarom de WOB-verzoeken niet op tijd worden behandeld?

De heer **Brinkman** (PVV): Dat weet u ongetwijfeld. U gaat mij dat toch nu vertellen?

De heer **Teeven** (VVD): Wanneer je het antwoord op deze vraag weet – ik heb het ook eens nagelezen – oordeel je iets minder hard over het voornemen van deze minister. Een van de redenen is dat bepaalde instellingen en personen er een beroep van maken om WOB-verzoeken bij politiekorpsen in te dienen. Dit betreft verzoeken om onzinnige informatie, waarbij men hoopt dat de termijnen niet worden gehaald. De minister kan op dit moment de WOB niet wijzigen. Gaat uw fractie akkoord met deze termijnen, opdat de onzinverzoeken er enigszins worden uitgehaald, of heeft de PVV daar niets mee te maken?

De heer **Brinkman** (PVV): Met alle respect: er zijn regels in dit land. Grosso modo zien wij de WOB-verzoeken als een zeer goede tool om bepaalde dingen bloot te leggen. Mijnheer Teeven weet ook donders goed dat sommige personen faliekant misbruik maken van WOB-verzoeken en wij weten allemaal dat dit ook bij milieuregelgeving het geval is. Het zou mooi zijn als de overheid proactief zou kunnen werken, zonder de bescherming van de burger ten overstaan van die regels aan te tasten. Dat moet mijnheer Teeven toch kunnen aanspreken? Met andere woorden, je weet toch wat voor vlees je in de kuip hebt als een individu een, twee keer over allerlei akkefietjes een WOB-verzoek indient? Daarmee zou je veel slimmer overweg moeten kunnen gaan. Zo'n WOB-verzoek mag best intern een andere behandeling krijgen. Ik kan de heer Teeven verzekeren dat ik in vier uur klaar zou zijn met zo'n WOB-verzoek van een dergelijk persoon.

De heer **Teeven** (VVD): Dit is krachtige taal, zoals wij van de PVV gewend zijn.

Brinkman

De heer **Brinkman** (PVV): Dit is gewoon puur reële taal.

De heer **Teeven** (VVD): Het is een beetje dromerige taal, maar geen oplossing voor de vraag die ik u heb gesteld.

De heer **Brinkman** (PVV): Nee. Dat is onzin!

De heer **Teeven** (VVD): De vraag die ik u stel is deze. Moeten wij dit wetsvoorstel afwijzen en zeggen: de burger is alleen gebaat bij termijnen, dus die moeten altijd worden gehaald, of moeten wij ook nog een beetje rekening houden – zeker bij de 25 politiekorpsen die u altijd zo aan het hart gaan – met die 1000 onzinverzoeken die door het KLPD niet op tijd kunnen worden behandeld, omdat het om allerlei flauwekulinformatie gaat en de verzoeken alleen maar worden ingediend met het doel om de termijnen niet te halen?

De heer **Brinkman** (PVV): De overheid moet proactief denken. De overheid doet dat niet en dat weet u donders goed. De overheid laat elke keer dat onderzoek maar komen en kijkt niet naar het individu achter het onderzoek. Als ik twee keer zo'n onderzoek van dezelfde persoon had en wist dat het een flauwekulonderzoek was, dan zou ik daar rekening mee houden. Ik denk dat het heel goed is als organisaties onderling de koppen bij elkaar steken en er een andere procedure voor bespreken. Nogmaals, als mensen dergelijke onderzoeken doen, kunnen zij van mij het minimale krijgen wat zij hebben willen. Je moet gewoon zestien telefoontjes plegen, en die heb ik in vier uur klaar. In vier uur is voor mij dan dat WOB-verzoek afgehandeld. Dat geef ik u op een briefje.

De heer **Teeven** (VVD): Er is in de heer Brinkman een superspeurder aan de overheid ontvallen.

De heer **Brinkman** (PVV): De politie weet dit ook, hoor.

De heer **Teeven** (VVD): Ja, ja, ze zijn om die reden ook erg triest dat u weg bent. Mijn vraag is echter een andere, en daarop geeft u geen antwoord. Het is niet één persoon die de WOB-verzoeken indient. Er zijn kantoor-tjes die dergelijke verzoeken indienen. Bij de 25 korpsen zijn het totaal verschillende personen die dit doen. Er worden katvangers ingeschakeld. Hoe wil de PVV dat probleem, waar deze minister van BZK ook mee zit en waarmee een hoop geld verloren gaat, oplossen? Ik hoor u over proactief werken, maar wat moeten de politiekorpsen dan doen?

De heer **Brinkman** (PVV): Dat zeg ik toch net? Maar u lijkt wel een advocaat. Bent u nu officier van justitie geweest of advocaat? Ik heb het idee dat u aan de verkeerde kant van de wet hebt gestaan. Het is gewoon heel simpel. De overheid beschikt over enorm veel informatie. Als de overheid vermoedt dat een individu al voor de tweede of derde keer misbruik maakt van het recht waarvan de andere vierduizend verzoekers wel terecht gebruikmaken, vind ik dat de overheidsdiensten onderling alles uit de kast moeten halen om minimaal te voldoen aan de verzoeken van die persoon. Dat kan zij heel gemakkelijk. Nogmaals, het gaat om zestien telefoontjes en dan zijn wij eruit. Dan is het weer: op naar de volgende.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Het is een interessant wetsvoorstel dat voorligt. Tegelijkertijd spreekt dit wetsvoorstel onze fractie niet zo aan, evenmin als de fractie van de PVV en het CDA. Vanuit de Kamer komt er namelijk een initiatief om ervoor te zorgen dat de overheid sneller gaat beslissen en dat er financiële gevolgen op worden gezet als dat niet gebeurt. In eerste instantie het er nu op dat die termijnen worden verlengd door de minister, in de trant van: wij moeten wat meer ruimte hebben. Dat lijkt ons niet goed. Het lijkt onze fractie prima dat er snel wordt beslist op verzoeken van de burger.

Het wetsvoorstel brengt twee belangrijke veranderingen met zich. De termijn van artikel 7:10 van de Algemene wet bestuursrecht om te beslissen op het bezwaarschrift wordt met twee weken verlengd van tien naar twaalf weken en ook de termijn van verdaging wordt verlengd: van vier tot zes weken. De termijn van een beslissing op een verzoek om informatie krachtens artikel 6 van de WOB wordt met twee weken verlengd naar vier weken, als wij het goed hebben begrepen. Ook de termijn van verdagen wordt met twee weken verlengd. De aanvang van veel beslissingstermijnen wordt ook veranderd. Waar eerst de dag van ontvangst van het bezwaarschrift als begin van de termijn gold, wordt dit nu de dag na de dag waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken.

De financiële gevolgen van dit wetsvoorstel zijn ons nog niet helemaal duidelijk. Als ik de stukken die ik heb gekregen goed lees, verwacht de minister dat de gevolgen zullen meevallen als de bestuursorganen hun organisatie goed op orde hebben. Ik vraag de minister wel: heeft zij de indruk dat dit zo is en dat wij dit wetsvoorstel financieel gezien met een nulbedrag kunnen invoeren? Kan zij daarover iets meer zeggen?

De woordvoester van de CDA-fractie zei al dat het Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht aandacht heeft besteed aan dit onderwerp. Men heeft gezegd dat de regering gevoelig was voor het argument van de VNG dat de invoering van de wet dwangsom een aantal problemen zou opleveren en dat er dus een aantal termijnen moeten verlengd, zij het heel beperkt. Wat betreft de bezwaarschriften, zou de minister wat ons betreft vanavond nog eens heel nauwgezet moeten motiveren waarom die termijn naar twaalf weken zou moeten. Wij denken dat de meeste bestuursorganen hun termijnen wel op orde hebben en dat daar niet het grootste knelpunt zit.

Het moge helder zijn dat de VVD-fractie met grote tegenzin, als zij dat doet, akkoord gaat met dit wetsvoorstel. Het spreekt ons niet aan dat wij de burger nog langer laten wachten en geen consequenties verbinden aan slecht handelen van de overheid. Er is echter wel een probleem. Dat zit hem wat mijn fractie betreft – dat hebben wij al eerder aan de orde gesteld, ook in schriftelijke vragen – in de Wet openbaarheid van bestuur. Dat is op zich een heel goede wet die journalisten en burgers de mogelijkheid biedt om informatie van de overheid te krijgen.

Wij zien echter tegelijkertijd – dat is wel iets ingewikkelder dan het proactieve denken van de heer Brinkman – dat met name politiekorpsen, maar ook andere bestuursorganen als het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst, op dit moment te maken hebben met

Teeven

het georganiseerd opvragen van informatie in het kader van de WOB. Dat betreft vaak volstrekt onzinnige informatie, zoals het verbalisantennummer van iemand die een proces-verbaal heeft opgemaakt voor het rijden onder invloed of het nummer van het meetapparaat dat is gebruikt voor een bepaalde proef. Het is echt informatie waarvan je je zou kunnen afvragen wat de aanvrager eraan heeft. Mijn fractie is tot de overtuiging gekomen dat de mensen die dit doen enkel en alleen bezig zijn met het opvragen van dat soort informatie – vooral politiekorpsen hebben daar heel veel mee te maken – met alleen het doel de dwangsom binnen te hengelen, om ervoor te zorgen dat niet op tijd wordt beslist, niet binnen de korte termijn van twee weken. Dan is er geld te verdienen. Dat wordt beroepsmatig gedaan.

Je bent er overigens niet met proactief denken, zo zeg ik tegen de heer Brinkman. Ik daag hem uit daar nog eens nader op in te gaan in zijn tweede termijn. Het is niet zo dat een of twee personen zich daarmee bezighouden. Het lijkt erop alsof er een heel stelsel van katvangers is, van mensen tegen wie wordt gezegd dat zij € 100 krijgen als op hun naam 50 verzoeken mogen worden verstuurd naar 25 verschillende korpsen. Als men dat bij persoon A heeft gedaan, doet men vervolgens dat bij persoon B. Dat zijn allemaal mensen die verzoeken doen in het kader van de WOB die keurig voldoen aan de wettelijke vereisten. Er moet wel even worden gezocht naar de informatie, wat men gewoon niet redt binnen twee weken. Vervolgens kan de overheid gaan betalen. Het lijkt mij niet de bedoeling dat wij op deze manier met belastinggeld opgaan.

Er zijn twee oplossingen voor. Je kunt de WOB gaan wijzigen. Dat is een ingewikkelde exercitie. Deze zou wel onze voorkeur hebben, omdat dan verzoeken zouden kunnen worden afgedaan als op het eerste gezicht al totaal irrelevant. De verzoeker is dan dus niet ontvankelijk. Je zou dan een systeem moeten creëren waarmee je in het kader van de WOB kan zeggen dat de verzoeker met zijn verzoek direct niet ontvankelijk is als je meteen ziet dat het een onzinverzoek is. Dat is een beetje de werkwijze die de heer Brinkman voorstelt.

Je zou ook kunnen besluiten – de minister lijkt dat te hebben gedaan, wellicht kan zij daar iets meer over zeggen – om die termijnen iets op te rekken waardoor dit soort onzinverzoeken binnen de termijn van vier weken valt. Dan moeten de goeden wel onder de kwaden lijden. Ik vraag de minister welke weg zij wil bewandelen. Ik begrijp dat zij met het oog op de termijn van 1 januari 2010 van de inwerkingtreding van de wet kiest voor die termijnen. Het zou echter misschien de voorkeur verdienen, als wij kijken naar dit soort onzinverzoeken, om een systeem van niet-ontvankelijkheid in te voeren in de WOB waardoor dit soort flauwekulverzoeken op het eerste gezicht door bijvoorbeeld de politiekorpsen gelijk terzijde kunnen worden gelegd. Ik heb mij laten vertellen dat er politiekorpsen zijn die heel veel mensen in dienst hebben moeten nemen. Zij zouden afdelingen hebben die zich alleen maar bezighouden met het afdoen van WOB-verzoeken en die alleen maar bezig zijn met dit soort onzinverzoeken. Zou de minister daarop kunnen ingaan?

De heer **Brinkman** (PVV): Ik had eigenlijk niet de bedoeling om de heer Teeven de eer te gunnen om hem te interrumperen. Naar mijn mening kennen wij echter een scheiding der machten. Er bestaat de mogelijkheid

tot een rechterlijke toetsing of een aanvraag zinnig of terecht is. Ik vraag mij daarom af waarom hij die beslissing bij een politieregio wil leggen. Op grond waarvan zou de politieregio het vervolgens moeten beoordelen? Daar ben ik erg benieuwd naar.

De heer **Teeven** (VVD): Er zijn meer bestuursorganen die op het eerste gezicht over een verzoek kunnen zeggen dat zij het terzijde leggen omdat zij van mening zijn dat degene die het verzoek tot het verkrijgen van de informatie indient niet ontvankelijk is. Dan bepalen zij op voorhand dat er geen enkele redelijke doelstelling voor het indienen van het verzoek en het verkrijgen van informatie bestaat. Als men wel een belang heeft, kan men daar vervolgens tegen in beroep gaan bij de bestuursrechter om over de zaak te procederen. Ik heb geen pasklare oplossing. Maar om bij het voorbeeld van de politie te blijven – want dat spreekt de heer Brinkman altijd het meest aan – moet mij van het hart dat het mij te ver gaat om heel veel mensen aan dergelijke verzoeken te moeten laten werken. Daar is belastinggeld mee gemoeid. Wij zien liever dat al deze politiemensen op straat werken dan dat zij met onzinnige WOB-verzoeken bezig moeten zijn. Ik meen dat dit de heer Brinkman zou moeten aanspreken.

De heer **Brinkman** (PVV): ...

De heer **Teeven** (VVD): Dat probleem had ik net ook, mijnheer Brinkman.

De heer **Brinkman** (PVV): De voorzitter is altijd erg strikt. Ik durf mijn mond al bijna niet meer open te doen totdat zij "mijnheer Brinkman" zegt.

De **voorzitter**: Ik beloof u dat ik beter zal opletten.

De heer **Brinkman** (PVV): U mag ook even een blik werpen. Dat is intussen al voldoende.

Het was mij al wel duidelijk dat de heer Teeven de oplossing niet heeft. In zijn interruptie op mijn betoog deed hij het echter wel degelijk voorkomen dat hij oplossingen had. Ik acht het buitengewoon teleurstellend dat de heer Teeven een grote broek aantrekt door mij fel te interrumperen. Dat mag hij doen. Dat vind ik fijn. De heer Teeven weet dat ik dat fijn vindt. Ik verwacht van hem dat hij het doet. Het is erg teleurstellend dat hij vervolgens met een halfbakken oplossing komt aandragen.

Er is iets dat ik niet begrijp in het verhaal van de heer Teeven. Hij heeft het over "politie" en "bestuursorgaan". De politie is een uitvoerend orgaan. Heel veel verzoeken gaan juist over de politie. Als de politie die kan afwijzen, is dat net zo iets als de slager die zijn eigen vlees keurt. Ik meen daarom dat de heer Teeven een grote denkfout maakt. Ik zou hem willen aanraden er nog even heel goed over na te denken. Wellicht dat hij er dan in tweede termijn nog even op kan terugkomen en een gedegen voorstel kan doen.

De heer **Teeven** (VVD): Ik zal proberen de heer Brinkman te antwoorden. Het is altijd een genoegen om met hem te debatteren. Ik mag dat maar weinig meemaken. Ik meen dat de minister van Binnenlandse Zaken het voorstel dat ik aan haar heb gedaan wel heeft begrepen, maar de heer Brinkman niet. Ik leg het hem dus nog een

Teeven

keer uit. De politieorganisatie is in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur wel degelijk een bestuursorgaan. De heer Brinkman weet dat ongetwijfeld. Anders zat hij hier vanavond niet om het woord te voeren namens zijn fractie. Er is niets mis mee dat de politieorganisatie zou in eerste instantie heel goed kunnen beoordelen of een verzoek meteen als onzinnig kan worden beoordeeld. Als de mogelijkheid voor beroep bij de rechter openstaat, is er geen enkele probleem en wordt niemand getroffen in zijn rechten. Het verbaast mij dat de fractie van de Partij voor de Vrijheid, die altijd opkomt voor de politieorganisatie en die vindt dat dienders op straat moeten zijn, het nu blijkbaar heel normaal vindt dat wij veel ambtenaren belasten met de volstrekt onzinnige taak om onzinnige informatie op te doen vragen, alleen omdat een aantal mensen in de samenleving daaraan geld denkt te kunnen verdienen. Mijns inziens is het de taak van de Tweede Kamer, en ook van de fractie van de Partij voor de Vrijheid, om te bezien wat daadwerkelijk kan worden opgelost. Daarom vraag ik de minister of het mogelijk is om te stellen dat wij in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur gaan werken met niet-ontvankelijkheid van zo'n verzoek op het eerste gezicht. De minister kiest nu voor de weg van de termijnen. Dat is echter een wat halfbakken oplossing, omdat daarbij de goeden onder de kwaden moeten lijden. Ik hoor graag wat de minister hiervan vindt.

Bij het opvragen van informatie kan ook sprake zijn van misbruik. Verder zijn er wel degelijk nog steeds knelpunten in de overheidsorganisatie. Daarom vindt mijn fractie dit een wetsvoorstel waar zij wellicht met veel tegenzin mee akkoord kan gaan. Wij horen echter graag van de minister hoe zij denkt over het opvragen in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur.

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Onze voormalige PvdA-collega Aleid Wolfsen heeft aan de basis gestaan van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. De gedachte daarachter was dat overheden op tijd moeten beschikken, besluiten moeten nemen en moeten "leveren" aan de burger. Wij hebben de indruk dat voordat deze wet helemaal in werking is getreden, hij al effect heeft. Overheidsorganen lijken zich meer bewust te zijn van de termijnen die moeten worden gehaald en die in wet- en regelgeving zijn opgenomen. Nu er, anders dan tot nu toe, een dwangsom dreigt, lopen wij tegen een aantal problemen aan in de Algemene wet bestuursrecht en de Wet openbaarheid van bestuur. Die problemen waren er ook zonder de wet over de dwangsom echter al. Het gaat erom dat bij bepaalde zaken de gestelde termijnen eenvoudig niet gehaald kunnen worden. Het wetsvoorstel waarover wij vandaag spreken, staat dus in zekere zin los van de wet over de dwangsom, hoewel deze laatste wet ons wel dwingt om dit nu snel te regelen.

Wij staan niet te juichen bij dit voorstel; wat dat betreft sluit ik mij aan bij de woorden van de heer Teeven en van de CDA-fractie. Wij verlengen de termijnen immers liever niet. Volgens ons is echter, in ieder geval ten aanzien van de Algemene wet bestuursrecht, genoegzaam aangetoond dat het verstandig is om op de voorgestelde wijze langere termijnen in acht te nemen.

Ik heb met het verlengen van termijnen wat meer moeite als wij spreken over de Wet openbaarheid van bestuur. Ik zal dat op drie punten toelichten en daarover een aantal vragen stellen. In de nota naar aanleiding van het verslag geeft de minister inzicht in de vraag hoeveel WOB-verzoeken binnen de huidige termijn door de rijksoverheid kunnen worden behandeld en beantwoord. Het ministerie van Algemene Zaken, het ministerie van Landbouw en de KLPD worden als voorbeeld genoemd. Op basis van de ervaring bij de KLPD wordt gesteld dat 80% van de verzoeken binnen de huidige termijnen kan worden afgehandeld. Ik heb mij laten vertellen dat het bij de overgrote meerderheid van de 5000 zaken gaat om flitsfoto's. Men vraagt de foto op van de verkeersovertreding op basis van de Wet openbaarheid van bestuur. Ik weet niet hoe de relatie van de minister is met het ministerie van Verkeer en Waterstaat, en dus weet ik ook niet of dit onderwerp de minister van BZK direct aangaat. Toch vraag ik mij af of wij niet toe moeten naar een systeem waarbij burgers altijd de foto krijgen op basis waarvan zij worden bekeurd en veroordeeld. In enig buitenland gaat het volgens mij al op die manier. Zo zijn wij van het gedoe met de Wet openbaarheid van bestuur af. Dat leidt wellicht tot eenzelfde vermindering van het aantal benodigde ambtenaren. Dit is echter een zijpad. Mijn hoofdstelling is dat wij deze aanpassing van de wet niet kunnen beoordelen als wij over twee jaar de Wet openbaarheid van bestuur behandelen, als wij niet weten hoeveel zaken er nu spelen en wat de termijnen zijn waarmee burgers op dit moment te maken krijgen als zij wél rechtmatig en op een oprechte basis een beroep doen op deze Wet openbaarheid van bestuur. Heeft de minister een overzicht van het huidige aantal WOB-verzoeken bij in ieder geval de organen van de rijksoverheid? Kunnen wij aan de hand daarvan beoordelen hoe over twee jaar de termijnen zijn gerealiseerd tegen de achtergrond van het wetsvoorstel dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen?

De Raad van State en het CDA stellen in het verslag de vraag of het mogelijk is onderscheid te maken tussen complexe en eenvoudige zaken. Ik sluit mij aan bij het verzoek van mevrouw Smilde aan de minister om bij de evaluatie van de WOB al de mogelijkheid te betrekken om een onderscheid te maken tussen eenvoudige en complexe zaken.

Het volgende punt van mijn betoog betreft het misbruik. Daarbij gaat het niet alleen om de politie, maar ook om andere bestuursorganen, zoals gemeenten, zeker nu de dwangsom veel aantrekkelijker wordt. Die dwangsom bedraagt immers € 1200 per dag als men te laat beschikt op basis van welke wetgeving dan ook. Hoe gaat de minister voorkomen dat er misbruik van wordt gemaakt? Wat gaat zij hieraan doen? Is zij bereid om zo nodig met spoedwetgeving te komen? De Partij van de Arbeid vindt het namelijk onbestaanbaar dat burgers of bedrijven misbruik maken van iets wat wij essentieel vinden in de relatie tussen overheid en burger, namelijk netjes je werk doen en zorgvuldig termijnen in acht nemen. Zulk misbruik is maatschappelijk volstrekt onaanvaardbaar gedrag, dat niet moet worden getolereerd. De minister wil dat ook niet, zo ken ik haar. Als er wordt gesignaleerd dat hiervan sprake is, is het dus een kwestie van verlopen intrekken, hard doorwerken en de Kamer wetgeving doen toekomen waarmee daar een einde aan wordt gemaakt.

Heijnen

Men blijft tegen de verlenging van de Wet openbaarheid van bestuur aanhikken. Voor wat betreft gedane zaken kan ik daar echter mee leven, aangezien een en ander in de praktijk vaak langer duurt dan de huidige termijnen. Dan gaat het om besluiten die zijn genomen waarbij burgers of media achteraf willen controleren of alles goed is gegaan en daarvoor gegevens opvragen. Dan maakt de tijd niet zo veel uit. Hoe zit het echter met besluiten die nog moeten worden genomen? Kan een bestuursorgaan met die verlenging van termijnen nog snel even een besluit nemen en het verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur even over die besluittermijn heen tillen? Men kan nu immers in totaal 60 dagen de tijd nemen om te beschikken over zo'n besluit. Dat kan toch niet het geval zijn? Zoals allen weten, heb ik heel veel vertrouwen in gemeenten, provincies, overheid en bestuursorganen, maar hier en daar kan misschien de verleiding ontstaan om een WOB-verzoek eventjes te laten liggen, om nog wel de termijnen in acht te nemen en om snel een besluit te nemen. Ziet de minister mogelijkheden om desnoods wetgeving voor te bereiden die een opschortende werking heeft voor een besluit als nog niet aan het WOB-verzoek kan worden voldaan? Transparantie is immers een groot goed in onze democratie. Burgers, belanghebbenden en media, die daarin een intermediaire rol spelen, moeten kunnen beoordelen op grond van welke feiten en omstandigheden de overheid tot een besluit komt.

Werkbezoeken leggen wij niet voor niets af. Wij zijn erg geïnspireerd door Zweden, waar transparantie van de overheid al sinds jaar en dag een groot goed is. Ik raad de minister met klem aan om vooral daar een voorbeeld aan te nemen.

De **voorzitter**: Dames en heren, wat u allemaal buiten de microfoon om zegt, kan ik niet meer volgen en komt niet in de Handelingen. Ik zie dat de heer Van Raak daar blij om is. Wat ik zeg, komt dan weer wel in de Handelingen.

Het woord is aan de heer Van Raak.

□

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. De overheid wil mensen zo goed en zo snel mogelijk van dienst zijn. Gemeentehuizen zijn tot 's avonds laat open. Steeds meer zaken kunnen digitaal worden afgehandeld. Als informatie al bekend is, hoeft de burger die niet nog een keer in te vullen, want dat doet de overheid voor hem. Bestuursorganen kunnen nu binnenkort ook straf krijgen als ze zich niet aan de termijnen houden. Dat wordt geregeld in het wetsvoorstel dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. De SP is blij met dit wetsvoorstel, mede omdat overheden zich gewoon aan afspraken moeten houden. Het is overigens wel vreemd dat zo'n wet nodig is. Blijkbaar kunnen bestuursorganen niet zonder zo'n stok achter de deur.

De dienstverlening van bestuursorganen wordt daarmee echter niet per se beter. Het wetsvoorstel dat vandaag voorligt, geeft bestuursorganen meer tijd om beslissingen te nemen. Wij bedenken dus een wet om beslistermijnen dwingender te maken, om vervolgens het doel van die wet meteen te ontcrachten door de termijnen op te rekken. Waarom worden die termijnen opgerekt? Omdat in de praktijk zou zijn gebleken dat ze

te kort zijn. Maar waarom is de regering dan nooit eerder op het idee gekomen om de termijnen aan te passen? Waarom wachten tot er een boete op komt te staan? De termijnen waar overheden zich aan moeten houden, zijn er toch niet voor niets? Waarom nu?

De minister wil de beslistermijnen in de Wet openbaarheid bestuur verdubbelen, van twee keer twee weken naar twee keer vier weken. Deze tijd zou vooral nodig zijn om de benodigde stukken bij elkaar te zoeken en om te beoordelen of deze voor openbaarmaking in aanmerking komen. Als een bestuursorgaan zijn zaakjes op orde heeft, dan zou dat bij elkaar zoeken niet zoveel tijd hoeven te kosten. Dan zou het een koud kunstje zijn om dat allemaal boven water te krijgen. Dan blijven er in de huidige situatie nog weken over om te beoordelen of openbaarmaking mogelijk is. Er kan zelfs tot verlenging worden gekomen indien er belangen van derden mee zijn gemoeid. Je zou toch zeggen dat dit voldoende moet zijn. Waarom moeten WOB-verzoeken, onderdeel van onze democratische controle, zo lang duren? Mevrouw Smilde en anderen vroegen dat ook al.

De dubbel zo lange termijn zal niet helpen, want die zal nog niet altijd worden gehaald. Het bestuursorgaan moet tijdig met de verzoeker in overleg treden over welke informatie belangrijk is, want die dient zo snel mogelijk te worden gegeven. Ook moet worden nagegaan welke termijn dan wel realistisch is. Daarover moeten dan weer afspraken worden gemaakt. Dat klinkt allemaal op zichzelf wel goed. Samen komt men er wel uit, maar als dat het geval is, dan kan dat toch ook binnen de huidige beslistermijnen? Waarom moeten die dan worden verdubbeld? De overheid is er voor de mensen en niet andersom. Elke vraag, klacht of verzoek moet zo snel en zo goed mogelijk worden behandeld. Er zijn veel simpele WOB-verzoeken die bij wijze van spreken nog dezelfde dag kunnen worden afgedaan, maar niet alle verzoeken zijn hetzelfde. Voor het ene is vier weken eigenlijk al te lang, maar voor het andere zou de nieuwe termijn niet per se een probleem hoeven te zijn. Het probleem is wel dat de wet nu geen onderscheid maakt tussen moeilijke en gemakkelijke WOB-verzoeken. Hoe voorkomt de minister dat bestuursorganen de grens van de termijnen opzoeken? Als je ze een termijn geeft, dan zal dat, denk ik, de termijn worden. Hoe verzekert de minister dat de bestuursorganen een goede afweging maken tussen urgente en niet urgente zaken, zodat urgente zaken daadwerkelijk zo snel mogelijk worden afgehandeld? Ik denk ook aan de situatie dat, als geld in het geding is, misbruik op de hoek ligt. De heer Teeven en anderen spraken daar ook over. Hoe groot is het probleem van de kwaadwillenden? Hoe kunnen wij dat oplossen? Is er een soort industrie aan het ontstaan op dit punt, zoals de heer Teeven suggereert? Kunnen wij dit probleem zodanig oplossen dat de termijnen niet voor iedereen hoeven te worden opgerekt?

Vooralsnog ben ik dus niet zo enthousiast over dit wetsvoorstel, maar ik geef de minister alle mogelijkheden om mij enthousiast te maken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

□

Minister **Ter Horst**: Voorzitter. Op 20 november 2007 heeft de Eerste Kamer de initiatiefwet-Wolfsen/

Ter Horst

Luchtenveld – de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen – aangenomen. Op grond daarvan moeten bestuursorganen die een beslistermijn overschrijden, na ingebrekestelling een dwangsom betalen. De Wet dwangsom gaat ervan uit dat bestuursorganen die hun organisatie goed op orde hebben, de wettelijke beslistermijnen in alle gevallen moeten kunnen halen. Die beslistermijnen moeten echter wel realistisch en passend zijn. Betrouwbare dienstverlening betekent immers niet alleen zo snel mogelijk een beslissing nemen, maar vooral ook binnen de beslistermijn een kwalitatief goed besluit nemen.

De leden Smilde en Teeven hebben opgemerkt dat bij de voorliggende voorstellen de indruk zou kunnen ontstaan dat de beslistermijnen te kort blijken te zijn nu er een dwang is om binnen de gestelde termijnen tot een beslissing te komen. De vraag is dan natuurlijk of die termijnen niet altijd al te kort waren. Ja, dat was altijd al het geval. Bestuursorganen konden regelmatig niet binnen de wettelijke termijnen een beslissing nemen. Je kunt dan natuurlijk stellen dat in het verleden die beslistermijnen al hadden moeten worden verlengd. Ik denk echter dat de Kamer het met mij eens is dat je bij een dwang – je moet betalen als je niet op tijd een beslissing neemt – je nog eens scherper naar die beslistermijn kijkt. Volgens mij is dat ook geheel in de geest van de initiatiefwet-Wolfsen/Luchtenveld, die bepaalt dat dwangsommen kunnen worden opgelegd. Nogmaals, van die dwang gaat iets uit, namelijk bekijken welke termijn het meest realistisch is.

De heer **Van Raak** (SP): Ik ben het per se oneens met de minister. Zij zegt dat als iets niet werkt, je het moet veranderen; als termijnen te kort zijn, moet je ze verlengen. Zij zegt dat het feit dat nu moet worden betaald, een goede reden is om die termijnen te verlengen.

Ik vind dat echter een slechte reden. Omdat wij gaan betalen, wil de minister de termijnen oprekken. Als wij nooit aan die termijnen konden voldoen, hebben wij ze altijd laten bestaan. Dan hebben wij de mensen altijd voor de gek gehouden en hen iets beloofd wat wij niet waar konden maken. Wij gaan dat pas veranderen zodra wij boetes moeten betalen. Ik vind dat nu juist een bijzonder slecht moment om te veranderen.

Minister **Ter Horst**: Nee, dat lijkt mij niet. Bovendien is het goed om te zeggen dat het kabinetsvoorstel om beslistermijnen te wijzigen, betrekking heeft op 20 wetten. Naar schatting zijn er 600 à 700 wetten waarin beslistermijnen zijn opgenomen. Het beeld dat wij alle beslistermijnen willen verlengen omdat nu een dwangsom kan worden opgelegd, is dus volstrekt onjuist. Je zou het nu juist moeten omdraaien: voor de meeste beslistermijnen verandert er helemaal niets nu er een dwangsom is. In al die gevallen gaat het kennelijk goed. Er is een heel klein aantal wetten – het kabinet heeft daar kritisch naar gekeken – waarvan veel betrokken bestuursorganen aangeven dat de termijnen echt te kort zijn. Bij die gevallen hebben wij gezegd: snelheid is van belang, maar gedegenheid is evenzeer van belang. Niemand, burger noch overheid, is erbij gebaat als op grond van tempo beslissingen worden genomen waarvan later wordt gezegd dat ze de toets der kritiek niet konden doorstaan. Daarom wil het kabinet slechts bij een klein

aantal wetten – ik ben buitengewoon streng geweest bij de selectie ervan – de beslistermijn verlengen.

Mevrouw **Smilde** (CDA): Enerzijds deel ik uw zienswijze dat op een totaal van 600 à 700 wetten maar bij een klein aantal wetten de beslistermijn wordt veranderd. Anderzijds wil ik er wel op wijzen dat zeer veel van die wetten verwijzen naar de beslistermijnen in de Awb. Dat nuanceert het iets. Het citaat waar ik mijn betoog begon, gaf echter een bedenkelijk soort van automatisme aan.

Minister **Ter Horst**: Dat ben ik met u eens.

Mevrouw **Smilde** (CDA): Daarom heb ik het namens mijn fractie nu juist zo ingebracht. Zij wil vooral de bestuursorganen scherpen. Wij passen nu hier, als formele wetgever, die beslistermijnen aan, maar dan moet er wel wat tegenover staan.

Minister **Ter Horst**: Ik ben het met u eens dat het niet de bedoeling is dat ervan wordt uitgegaan dat dan onmiddellijk die verlengde termijn wordt gehanteerd. U hebt in dit verband ook gevraagd of altijd de maximale termijn zal worden gehanteerd. Dat is nu ook niet het geval, terwijl er nu geen sprake is van een dwangsom. Wij moeten niet het beeld laten ontstaan dat bestuursorganen slechts met het pistool op de borst, in dit geval financieel, bereid zijn om snel te werken. Er zijn een heleboel bestuursorganen die snel werken en dik binnen de wettelijke termijnen blijven. Die doen gewoon hun werk zoals het hoort. De verwachting is dat waar bestuursorganen die maximale termijn nu niet altijd nodig hebben, dit ook het geval zal zijn wanneer wij, waar nodig, die termijn verlengen. Dus ook met een verlengde termijn gaan wij ervan uit dat zeker niet in alle gevallen de maximale termijn noodzakelijk is.

Mevrouw Smilde heeft gevraagd of daar waar beslistermijnen niet worden verlengd, sprake is van aanpassingen en verbeteringen in de organisatie. Onze redenering is omgekeerd. Wij hebben een quickscan laten uitvoeren op alle wetten waar beslistermijnen in voorkomen. Wij redeneerden als volgt. Is er een probleem met de maximumtermijn? Zo ja, is dat probleem oplosbaar door praktische verandering in de organisatie? Als dat het geval is, komt er geen wijziging van de beslistermijn. Als het daarentegen niet mogelijk is om door organisatorische wijzigingen het probleem op te lossen, dan kan die termijn worden verlengd. Mevrouw Smilde heeft gevraagd of er sprake is van aanpassingen en verbeteringen in de organisatie. Jazeker, een voorbeeld is dat er meer mensen op bezwaarschriften worden gezet. Dat is een organisatorische wijziging. Meer inzet van ambtenaren zorgt ervoor dat de organisatie binnen de termijnen kan blijven. Zo zijn er ongetwijfeld meer voorbeelden te geven. Wellicht kunnen wij in de komende tijd, wanneer wij met deze voorstellen gaan werken, meer praktische voorbeelden geven. Mevrouw Smilde heeft ook gevraagd naar de evaluatie na twee jaar en de uitvoeringspraktijk. Dit zou een punt kunnen zijn dat wij daarbij kunnen betrekken.

Mevrouw Smilde heeft gevraagd wanneer er sprake is van niet-tijdig beslissen bij toepassing van artikel 7:10, vierde lid, onderdeel c, van de Algemene wet bestuursrecht. Dat is wanneer de termijnoverschrijding onredelijk wordt. In dat geval kan een belanghebbende een dwangsom eisen, direct beroep instellen of beide. Ik geef

Ter Horst

een voorbeeld. Een subsidieaanvraag is aanvankelijk geweigerd. In bezwaar blijkt dat dit niet houdbaar is, maar voor de verlening is een wettelijk verplicht advies nodig. Dat is een voorbeeld waarbij sprake is van niet-tijdig beslissen van genoemd artikel.

Mevrouw Smilde heeft ook gevraagd naar de artikelen 4:14 en 4:15. Zij zegt: die bieden de mogelijkheden om termijnen te overschrijden en op te schorten en dat zijn er meer dan nu. Zij vraagt of ik vind dat terughoudend met deze gronden moet worden omgegaan. Ik weet niet of ik haar verkeerd heb begrepen, maar het is een misverstand dat artikel 4:14 de bevoegdheid biedt om termijnen te overschrijden. Het verplicht bestuursorganen slechts om bij overschrijding de burger te informeren over wanneer de beslissing dan wel wordt genomen. Het biedt dus niet de mogelijkheid om termijnen te overschrijden.

Artikel 4:15 voegt wel een aantal opschortingsgronden toe. Die zijn nodig voor bijzondere situaties. Ik ben het wat dat betreft met mevrouw Smilde eens dat daar terughoudend gebruik van moet worden gemaakt. Dat volgt ook uit de beginselen van behoorlijk bestuur: een bevoegdheid mag slechts worden gebruikt, als daar een voldoende zwaarwegende reden voor is.

Mevrouw Smilde heeft een aantal vragen gesteld over de evaluatie en een aantal punten genoemd dat zij graag in die evaluatie ziet meegenomen. Kortheidshalve kan ik zeggen dat de punten die zij heeft genoemd, in die evaluatie zullen worden meegenomen.

De heer Brinkman heeft gesuggereerd dat door alle ontwikkelingen op ICT-gebied het mogelijk zou moeten zijn om binnen de termijnen tot beslissingen te komen. Dat is zeker waar. Mevrouw Smilde vroeg al welke organisatorische veranderingen zullen plaatsvinden of hebben plaatsgehad en de voorbeelden van de heer Brinkman passen zeker in dat rijtje. Automatisering maakt het mogelijk om te komen tot snellere besluitvorming.

De heer Brinkman vroeg ook wat concreet het gevolg van het wetsvoorstel voor de asielprocedures is. De dwangsomregeling is gedurende drie jaar na inwerking-treding van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen niet van toepassing op beschikkingen genomen op grond van de Vreemdelingenwet 2000 en op beslissingen op bezwaar. De wet is daarop dus de eerste drie jaar niet van toepassing.

De heer Teeven heeft nogmaals gevraagd naar de argumentatie voor het verlengen van beslistermijnen. In mijn algemene inleiding heb ik daarover al gezegd dat het niet alleen gaat om snelheid, maar ook om zorgvuldigheid. Noch de burger, noch de overheid schiet iets op met beslissingen die de toets der kritiek niet kunnen doorstaan. Dat is de belangrijkste reden, naast de praktijk. De heer Teeven noemde al de WOB-verzoeken bij de KLPD. Daar blijkt dat 20% van het aantal WOB-verzoeken niet binnen de wettelijke termijn kan worden afgehandeld. Dat is een reden om de beslistermijn te verlengen. De Raad van State heeft zich uiteraard ook met het vraagstuk beziggehouden. Ook het oordeel van de Raad van State was dat de wettelijke beslistermijn in bepaalde gevallen toch te kort zou kunnen zijn. Om in die gevallen het zekere voor het onzekere te nemen, worden de termijnen verlengd.

De heer Teeven vroeg ook naar de financiële gevolgen. Ik vrees dat ik daarover weinig nieuws kan vertellen. Als ik de heer Teeven goed begrijp, bedoelt hij dat het grote

financiële consequenties kan hebben als er vaak dwangsommen moeten worden betaald. Ik ga er eigenlijk van uit dat de werking van de wet zodanig is dat er heel weinig dwangsommen zullen moeten worden betaald en dat de financiële consequenties dus gering zullen zijn. Ik denk eerder dat er financiële consequenties verbonden zijn aan het veranderen van de organisatie. Als een bestuursorgaan van mening is – en dat vinden wij natuurlijk volkomen terecht – dat het binnen de wettelijke termijn alle beslissingen moet nemen die genomen moeten worden en dat daar meer ambtelijke capaciteit voor nodig is, zit daaraan natuurlijk een financiële consequentie vast. Volgens mij duidde de heer Teeven echter niet hierop, maar op de financiële effecten van het betalen van dwangsommen.

De heer Teeven vroeg ook of bestuursorganen de boel nu op orde hebben. Het antwoord daarop is heel simpel: ja, dat hebben ze. En waar organisaties de boel nog niet op orde hadden, zal deze wet hen zeker stimuleren om daarvoor te zorgen. De heer Teeven wekte in zijn vraagstelling ook een beetje de suggestie dat het kabinet misschien niet zo enthousiast was over dit wetsvoorstel, waartoe de Kamer het initiatief heeft genomen, en dat dit de reden zou kunnen zijn waarom bij een aantal wetten is gekomen tot een verlenging van beslistermijnen. Dat is absoluut niet het geval. Het kabinet was zeer positief over dit wetsvoorstel en meent dat de burger er groot belang bij heeft dat beslissingen binnen wettelijke termijnen worden genomen. Een dwangsom kan daarbij een heel goed middel zijn. Een gebrek aan enthousiasme heeft dan ook geen enkele rol gespeeld bij het voorstel om bij sommige wetten de beslistermijn te verlengen.

De heer Teeven stelde dat er omtrent de WOB nogal eens "onzinaanvragen" worden ingediend. Hij vroeg of het mogelijk is om iets te doen aan dat soort aanvragen. Anderen hebben daarover ook gesproken. Hoe zal ik het zeggen? Soms wil je wel zeggen dat iets onzin is, denk je dat het onzin is en denk je ook te kunnen onderbouwen dat het onzin is. Echt bewijzen kun je het echter nooit. Met andere woorden: als je onzinaanvragen niet-ontvankelijk wilt verklaren, zoals de heer Teeven voorstelt, moet je echt bewijzen dat het onzinaanvragen zijn en dat is niet zo vreselijk makkelijk. Zelfs als wij over een aanvraag zouden oordelen dat iemand bezig is om zand in de machine van de overheid te strooien dan wel – de heer Heijnen wees er ook op – uit is op geldelijk gewin, wat misschien nog wel ernstiger is, is het nog buitengewoon lastig om daarvan een juridische onderbouwing te geven. De weg zou in de eerste plaats moeten zijn, waar er een groot aantal aanvragen is op basis van de Wet openbaarheid van bestuur, om die te voorkomen door een wijziging in de organisatie aan te brengen. Er was al sprake van foto's van mensen die verkeersovertredingen begaan. Ik weet bijvoorbeeld dat de politie Noord-Holland het initiatief heeft genomen om de flitsinformatie beveiligd op internet te zetten. Dat is een interessante wijze van werken. Ik ben zeker bereid om dergelijke initiatieven te stimuleren en in de rest van Nederland uit te zetten, als zij effectief zijn.

Dat lost echter het probleem nog niet helemaal op. Ik wil best met de Kamer meedenken hoe wij kunnen optreden tegen kennelijke onzinaanvragen dan wel aanvragen van mensen die financieel gewin beogen en daarom zulke idiote aanvragen indienen dat de termijn overschreden wordt. De suggestie die de heer Teeven doet, kunnen wij niet volgen. Met degenen die mij op dit

Ter Horst

terrein ondersteunen zal ik zeker kijken of wij andere mogelijkheden kunnen vinden. Vanuit mijn eigen praktijk weet ik dat het buitengewoon moeilijk is om er tegen op te treden. Daarbij ging het dan niet zozeer om mensen die bezwaar maakten als wel om mensen die voortdurend vragen stelden, zo gedetailleerd en zo veel, dat er aparte medewerkers voor benoemd moesten worden om zich ermee bezig te houden. De enige mogelijkheid was om de discussie te sluiten als iemand over hetzelfde onderwerp herhaaldelijk vragen stelt. Als echter in zo'n reeks vragen maar één elementje anders is, kan dat niet en is het bestuursorgaan verplicht om antwoord te geven dan wel een beslissing te nemen.

De heer Heijnen heeft nog een vraag gesteld over de flitsfoto's. Ik heb al gezegd dat het een interessant initiatief is. Ik zal zeker met de collega van Verkeer en Waterstaat bezien of wij de procedure zodanig kunnen veranderen dat het opvragen van al die foto's niet meer noodzakelijk is.

De heer Heijnen heeft ook gevraagd of ik beschik over een overzicht van de WOB-verzoeken die nu worden behandeld en de termijnen die daarbij in acht worden genomen. Daar beschik ik niet over. Er zijn geen gegevens over het totale aantal WOB-verzoeken of over het totale aantal gevallen waarin de termijnen niet worden gehaald. In een recent onderzoeksrapport van de Nationale ombudsman, dat de heer Heijnen wellicht zelf ook kent, is een indicatie gegeven van het aantal verzoeken per jaar. Van mijn eigen departement waren dat er 75, van AZ 20, van LNV 135 en van de KLPD maar liefst 5000. Daar hebben wij het al over gehad. Uit het onderzoek van de ombudsman blijkt verder dat de gemiddelde behandeltermijn bij geen van de departementen binnen de huidige beslistermijn van vier weken valt. Dat is dus ook weer een indicatie om de termijn te verlengen. Overigens – ik geloof niet dat het in één van de bijdragen aan de orde was – wordt de beslistermijn weliswaar verlengd, maar het voordeel dat de burger dan weer heeft, is dat de termijn waarop hij de informatie ontvangt, daadwerkelijk wordt verkort. Daar zou het toch eigenlijk over moeten gaan.

De heer Heijnen heeft nog gevraagd of er meer mogelijkheden zijn voor een bestuursorgaan om maar even snel een besluit te nemen, als de termijn wordt verlengd. Ik heb er nog eens over nagedacht, maar de kans daarop wordt niet groter. Die was er in het verleden ook altijd. Ik geloof niet dat die kans groter wordt. De mogelijkheid die in het verleden gebruikt werd, kan nu ook gebruikt worden, ervan uitgaande dat het bestuursorgaan goedwillend is. Wanneer er een besluit moet worden genomen en dat besluit zou vallen voordat de informatie op grond van het WOB-verzoek wordt verstrekt, moet in overleg worden getreden met degenen op wie het besluit van toepassing is. Het besluit kan dan worden gelegd op een moment nadat de informatie is verstrekt. Dat kan en dat gebeurt ook, maar er is dan wel sprake van een goedwillend bestuursorgaan. De vraag was natuurlijk meer gericht op een kwaadwillend bestuursorgaan – bestaat dat wel? – of een bestuursorgaan dat er belang bij heeft om het besluit snel te nemen. Nogmaals, die kans is niet groter of kleiner geworden. Het van toepassing verklaren van het zware middel van opschortende werking lijkt niet verstandig. Dat zou betekenen dat er ook in gevallen waarin het heel goed oplosbaar is, eigenlijk geen probleem is. De goedwillenden zouden dan niet onder de kwaadwillen-

den hoeven te lijden. Het lijkt een beetje op met een kanon op een mug schieten. De gekozen oplossing zou te zwaar zijn voor het probleem.

Een aantal leden heeft gesproken over het onderscheid tussen complexe en eenvoudige WOB-verzoeken. Ik weet niet of de leden wel eens WOB-verzoeken onder ogen krijgen. Soms zijn ze van een heel bijzondere aard. Er zijn verzoeken in de categorie-Teeven, er zijn verzoeken in de categorie-Heijnen en er zijn verzoeken van goedwillende mensen die erg van details houden. Soms is het echt absoluut niet te doen in de termijnen die ervoor staan. Er is zeker sprake van eenvoudige en complexe WOB-verzoeken. Wij moeten voorkomen dat wij in een definitiekwestie verzeild raken: dan zouden wij moeten vastleggen wat eenvoudig en wat complex is. Op dit moment heb ik dat niet willen doen, omdat ik de werking van de wet niet wilde uitstellen, maar ik ben zeker bereid om bij de evaluatie van de wet te bekijken of het mogelijk is om onderscheid te maken tussen complex en eenvoudig. Het is niet uitgesloten dat daar allerlei rechtsgevolgen aan vastzitten, dus het moet heel zorgvuldig gebeuren.

De heer **Brinkman** (PVV): De minister kan niet zeggen hoe groot de groep van kwaadwillenden is. Ziet zij enige rol voor een bestuursorgaan om zelfstandig te bepalen wie kwaadwillend is?

Minister **Ter Horst**: U bedoelt: kwaadwillend bij het doen van een WOB-verzoek?

De heer **Brinkman** (PVV): Ik doel op de categorie waar de heer Teeven over sprak: mensen die er een gewoonte of hun beroep van maken om WOB-verzoeken te doen, of mensen die het gewoon grappig vinden om de overheid te pesten.

Minister **Ter Horst**: De beoordeling die u maakt, die de heer Teeven maakt, die de heer Heijnen maakt en die ik ook zou maken, blijft subjectief. Bestuursorganen uiteraard met een buitengewoon scherp oog bekeken. Het zal niet snel geaccepteerd worden als een bestuursorgaan zegt: hier is sprake van iemand die kwaad wil. Bewijs dat maar eens! De bewijslast zal altijd bij het bestuursorgaan liggen. Ik zie de eerste casus al voor mij waarbij een bestuursorgaan zegt: wij gaan geen antwoord geven omdat het een flauwekulverzoek is. Dan zegt iedereen op hoge poten dat het schandelijk is, dat het een heel serieus verzoek is. Begrijpt u het probleem?

De heer **Brinkman** (PVV): Ja, ik begrijp het probleem. Sterker nog, ik ben het met u eens. Stel dat er een voorgevoel is dat een verzoek in de categorie "kwaadwillend" zit. Is er dan toch niet een mogelijkheid om zo'n verzoek versneld door te voeren waarbij wordt voldaan aan alle wettelijke eisen?

Minister **Ter Horst**: Stel dat het naar uw oordeel een onzinnige vraag is die echter wel inhoudelijk en ingewikkeld is, dan zul je toch tijd nodig hebben om antwoord te geven. Alleen als een bestuursorgaan gerechtigd is om te bepalen dat het gaat om een onzinnige vraag die daarom niet zal worden behandeld, kan dat in die korte termijnen gebeuren. De Nationale ombudsman en de gemeenten krijgen natuurlijk wel eens vragen van burgers waarvan ze zich afvragen of ze

Ter Horst

serieus zijn of niet. Ik gaf al aan hoe moeilijk het is om in zo'n geval te zeggen dat sprake is van kwade trouw, zodat niet wordt overgegaan tot beantwoording. In mijn vorige functie heb ik dat eens laten uitzoeken, maar ik kwam geen stap verder. Maar nogmaals, ik ben uiteraard bereid om te kijken of wij op een nieuw spoor kunnen komen en daar wel iets aan kunnen doen.

De heer **Heijnen** (PvdA): Wij weten allemaal waarover wij het hebben: mensen die menen iets te pakken te hebben en op basis daarvan heel gedetailleerd informatie opvragen over een besluit van een overheidsorgaan. Met u denk ik dat wij heel terughoudend moeten zijn bij het aanbrengen van belemmeringen. Dat kunnen wel eens de klokkenluiders zijn die wij tegelijkertijd oarmen. Maar er zijn ook mensen die echt de weg kwijt zijn, en op grond van de WOB overheidsmedewerkers belasten met onmogelijke opdrachten. Ten slotte is er de groep mensen die uit is op geldelijk gewin. Behandeling van vragen van die laatste twee groepen willen wij voorkomen, en dat wilt u ook. U bent bereid om na te denken over hoe dat zou kunnen. Hoe stelt u zich dat voor? Bent u bereid om de bewijslast bij de rechter te laten, zodat het bestuursorgaan iets makkelijker dan nu kan bepalen dat een verzoek niet rechtmatig is, of afkomstig is van iemand die enigszins de weg kwijt is? Dan kan betrokkene naar de rechter gaan om aan te geven dat de gronden waarop behandeling is geweigerd, onterecht zijn.

Minister **Ter Horst**: De precieze manier waarop je dat zou kunnen doen, moeten wij nader verkennen. U doet nu de suggestie om dat via de rechter te laten verlopen, of een vraag niet-ontvankelijk te laten verklaren, en misschien zijn er nog meer mogelijkheden. Ik ben volledig bereid te laten uitzoeken wat die mogelijkheden zijn. Uiteraard zal ik de Kamer daarover informeren.

□

Mevrouw **Smilde** (CDA): Voorzitter. Ik dank de minister voor haar antwoorden. Zij heeft mijn vragen volledig beantwoord. De winst van dit debat is natuurlijk het bij de les houden van de bestuursorganen. Vandaar het verzoek om een evaluatie. Ik had op dit punt een prachtige motie voorbereid, maar de minister heeft zo royaal toegezegd om alles wat ik heb ingebracht daarbij te betrekken, dat ik de goede gewoonte volg om om die reden geen motie in te dienen.

Ik kom nog terug op wat ik heb gezegd over de artikelen 14 en 15 van hoofdstuk 4 Awb. Ik ging in op het geven van informatie over het feit dat de termijn wordt overschreden. Ik bedoelde hetzelfde als de minister: in beide artikelen moet daarmee terughoudend worden omgegaan. Dat was de context waarin ik mijn opmerkingen heb gemaakt.

□

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. De minister heeft mij eigenlijk nog steeds niet kunnen overtuigen van het nut van het uitbreiden van de termijnen. Ik heb goed geluisterd, maar ik heb het niet gehoord. Wij zullen ons als fractie daarop gaan beraden. Het probleem van de kwaadwilligen, waarover wij eerder hebben gesproken, is of niet zo groot, of niet zonder de objectiviteit uit het oog

te verliezen oplosbaar. Daarom vind ik dat overheid en bestuursorganen proactief moeten werken. Ze moeten proberen personen en/of instanties eruit te vissen en deze binnen de wettelijke termijnen en regels zo snel mogelijk "af te werken".

Wat betreft de beantwoording over de vreemdelingenwetgeving kan ik bij voorbaat al zeggen dat drie jaar wachten en dan uiteindelijk uitbreiding van die termijnen voor de Partij voor de Vrijheid absoluut onacceptabel is. Ik hoop dat de minister daar een uitzondering voor kan maken.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. De VVD-fractie dankt de minister voor haar antwoorden. Wij zijn echter toch niet helemaal tevreden, ook niet na het laatste antwoord van de minister op de vraag van collega Heijnen rondom het kennelijk misbruik. Ik heb in eerste termijn het voorbeeld genoemd van de politiekorpsen waar bijvoorbeeld de nummers van verbalisanten en meetapparatuur worden opgevraagd. Een bestuursorgaan of zelfs een rechter zou zich op het eerste gezicht kunnen afvragen welk zinnig doel hiermee gediend is. Door een bepaling van "op voorhand niet-ontvankelijk wegens kennelijk misbruik" op te nemen in de Wet openbaarheid van bestuur, zou je via de beroepsrecht-spraak ook een vorm van jurisprudentie kunnen ontwikkelen. Dan kan het heel wel zo zijn dat de bestuursrechter in een aantal gevallen zegt dat hetgeen het bestuursorgaan heeft gedaan eigenlijk niet kan en dat derhalve die niet-ontvankelijkheid niet kan worden gedragen, zodat er wel een beslissing moet worden genomen. In een aantal andere gevallen zal de rechter met het bestuursorgaan zeggen: dat opvragen van verbalisatentnummers is zulke onzin, daar trappen wij niet meer in. Op die manier wordt dat kennelijk misbruik, want dat is dan volgens onze fractie de term die je zou moeten gebruiken, ook tegengegaan. Wij willen toch de minister iets krachtiger oproepen om daar iets aan te doen en wel via de Wet openbaarheid van bestuur. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Wet openbaarheid van bestuur door personen en/of instellingen soms misbruikt wordt door bewust aan te sturen op het niet tijdig kunnen beslissen binnen de beslistermijnen;

verzoekt de regering om ten spoedigste over te gaan tot een wijziging van de Wet openbaarheid van bestuur om dit kennelijk misbruik door personen en instellingen tegen te gaan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Teeven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 8 (31751).

□

De heer **Heijnen** (PvdA): Voorzitter. Ook ik dank de minister voor haar antwoorden en net zoals mevrouw Smilde laat ik een aantal moties op mijn tafeltje liggen, gelet op haar beantwoording. Er resteren wat mij betreft eigenlijk nog twee punten.

Het eerste is het punt dat ook de heer Teeven heeft aangeroerd. Als de minister hier zegt bereid te zijn, bij het onderzoek om het misbruik aan te pakken ook serieus te kijken naar het in de Wet openbaarheid van bestuur opnemen van het niet-ontvankelijk verklaren bij kennelijk misbruik, zou ik daar genoeg mee kunnen nemen.

Wat ik nog onbevredigend vind, is de verlenging van de termijnen inzake de Wet openbaarheid van bestuur. Nu de minister de huidige aantallen en termijnen niet kent, kunnen wij niet over twee jaar beoordelen of deze verlenging noodzakelijk is geweest en of de Wet dwangsom gewerkt heeft. Ook kunnen wij dan niet beoordelen of bestuursorganen tot op zekere hoogte niet misbruik hebben gemaakt van die verlengde termijnen, in de zin dat waar ze nu wellicht binnen 30 dagen 80% van de zaken afdoen, ze straks 50 dagen doen over diezelfde 80%. Dat vind ik onbevredigend. De minister zou mij echt een plezier doen als zij op dat punt aan kon geven hoe wij over twee jaar kunnen meten of de uitwerking overeenkomt met wat beoogd en bedoeld is. Daar heb je wat grond onder de voeten en wat cijfers voor nodig. Met alle respect, dan volstaat niet het verslag van de Nationale ombudsman. Dan moet je echt een paar wetten en bestuursorganen meer in het bijzonder monitoren in het verloop van de tijd om te kijken of wat wij hier op deze mooie avond vaststellen, succesvol is gebleken.

□

De heer **Van Raak** (SP): Voorzitter. Ik vind het een ongemakkelijke wet waarin een heel slechte suggestie wordt gedaan. Al jaren hebben wij termijnen waar overheidsorganisaties zich aan moeten houden. Het komt voor dat die niet worden gehaald en soms worden die vaak niet gehaald. Er is eigenlijk nooit reden geweest om die termijnen aan te passen. Daarbij werden beloften gedaan die wij niet konden nakomen. Nu moeten wij gaan betalen en nu gaan wij ineens snel bekijken hoe wij dit kunnen oplossen om maar niet te veel geld kwijt te zijn. Nou moeten sommige termijnen ineens worden opgerekt, en eigenlijk best veel.

Het zit helemaal niet lekker om dat nu te doen. Ik kan het moeilijk uitleggen. De minister noemt het realistisch en passend. Ja, realistisch is het wel, want als je niet kunt voldoen aan de termijnen moet je die niet meer beloven. Dan moet je een andere belofte doen waar je je wel aan kunt houden. Passend vind ik het juist niet. De minister vindt het nu passend omdat wij anders moeten gaan betalen. Ik vind het helemaal niet passend omdat wij het doen omdat wij er anders voor moeten betalen.

Ik ben het met de heer Heijnen eens: wij gaan de termijnen oprekken, maar hoe weten wij nou of dat gaat helpen? Wij weten immers niet eens hoeveel WOB-verzoeken er nu worden gedaan. Wij kunnen straks dus ook geen vergelijking maken waardoor wij kunnen beoordelen of het beter gaat. Dat zijn allemaal nog zaken die de minister, naar ik hoop, nog kan wegnemen.

De minister zegt: wij gaan ervan uit dat de nieuwe termijnen niet de nieuwe termijnen worden. Er is dus wel een verlenging, maar het is niet de bedoeling dat elk overheidsorgaan de nieuwe, verlengde termijnen automatisch als nieuwe termijnen gaat gebruiken. "Daar gaan wij van uit", zegt de minister. Dat hoop ik ook, maar niks zegt dat dit zo is, behalve goede voornemens.

Ik zie dat het misbruik een ontzettend groot en ingewikkeld probleem is. Ik wens de minister oprecht veel sterkte bij het oplossen daarvan. Als dat de reden is om de termijnen te verlengen, is dat eigenlijk niet proportioneel.

Ik voel mij ongemakkelijk bij deze wet. Ik ben er nog niet helemaal uit, maar de minister heeft nog alle mogelijkheid om mij te enthousiasmeren. Zij heeft er zin in, zie ik.

□

Minister **Ter Horst**: Voorzitter. Ik meen dat mevrouw Smilde en ik het geheel met elkaar eens zijn. Ik dank haar voor haar vertrouwen en het niet indienen van de motie omdat ik haar een toezegging heb gedaan op het gebied van de evaluatie.

De heer Brinkman zegt dat hij niet overtuigd is inzake de verlenging van de termijnen. Ik heb mijn best gedaan. Misschien is het goed om de termijnen van de Wet openbaarheid van bestuur nog even te noemen. Het gaat nu om een termijn van twee weken met de mogelijkheid om deze te verlengen tot vier weken. Deze gaat van vier naar acht weken. Veel WOB-verzoeken zijn ingewikkeld. Dat geldt niet voor alle verzoeken, maar ik heb verzoeken onder ogen gekregen die buitengewoon ingewikkeld zijn. Als je je voorstelt dat hierop binnen twee weken of na een verlenging tot vier weken moet worden gereageerd, dan weet je al dat dit vaak niet lukt. Mijn ministerie is dan wel het ministerie van de coördinatie, maar ik heb geen lijst met daarop alle WOB-verzoeken en de termijn waarbinnen daarop wordt gereageerd. Ik baseer mij dan ook op het rapport van de Nationale ombudsman. Ik zei al dat de termijn in alle gevallen niet wordt gehaald. Er is dus een massale overschrijding van de maximumtermijn waarbinnen een beslissing op een WOB-verzoek moet worden genomen.

Ik begrijp wel dat de Kamer eraan hecht dat degene die een WOB-verzoek doet, zo snel mogelijk uitsluitel krijgt. Het gaat immers om de openbaarheid van bestuur. Als het niet lukt om de aanvraag binnen de termijn af te handelen, vind ik het reëel om de termijn te verdubbelen. Het is nu nog steeds zo dat eerst een besluit wordt genomen over de vraag of de informatie wel of niet wordt verstrekt. Dan komt er nog een termijn achteraan en dan krijgt iemand de informatie. Wij verlengen nu wel de termijn van het besluit, maar dan komt ook tegelijkertijd de informatie. Dat is echt een verbetering. Het is altijd moeilijk om je te baseren op de goedwillendheid van bestuursorganen. Ik kan mij echter niet voorstellen dat er bestuursorganen zijn die de termijn gebruiken om een aanvrager dwars te zitten. Bestuursorganen zijn zeker niet altijd gelukkig met een beroep op de WOB. Het besluit om een verzoek te honoreren, heeft met de termijn niet zoveel te maken.

Dat brengt mij bij de vragen over het misbruik. De heer Brinkman sprak over proactief werken. Dat willen wij altijd graag. De heer Teeven heeft een motie ingediend. De heer Heijnen heeft gevraagd of de minister

Ter Horst

serieus gaat kijken naar die mogelijkheid. Dat ga ik zeker doen. Ik heb in eerste termijn in reactie op een interruptie al gezegd dat ik gaarne bereid ben om te kijken of het mogelijk is om de niet-ontvankelijkheidsverklaring bij kennelijk misbruik in de WOB op te nemen. In zijn motie vraagt de heer Teeven om ten spoedigste over te gaan tot een wetwijziging om kennelijk misbruik tegen te gaan. Dat gaat mij echter te ver. Dat betekent dat je het bekijken van die mogelijkheid overslaat en dat je daar onmiddellijk toe overgaat. Dat vind ik onzorgvuldig. Om die reden moet ik aanneming van deze motie ontraden. Ik ben echter gaarne bereid om die mogelijkheid te bekijken. Ik denk dat de Kamer en ik geheel op één lijn zitten waar het gaat om de wens dit soort zaken om geldelijk gewin of anderszins tegen te gaan.

De heer Heijnen vroeg hoe wij meten of de wet effectief is. Ik raakte even de draad van zijn betoog kwijt, maar dat zal geheel aan mij liggen. Ik geloof dat de lijn van zijn betoog als volgt was. Als je nu niet weet of bestuursorganen buiten de termijn zijn gelopen, dan weet je straks ook niet of de Wet dwangsom effectief is. Ik zou zeggen dat wij geen wetenschappelijke inrichting zijn. De Wet dwangsom is bedoeld om bestuursorganen te stimuleren zo snel mogelijk, zeker binnen de wettelijke termijnen, beslissingen te nemen. Mijn criterium is dat deze wet een succes is als wij twee jaar na de inwerking-treding kunnen laten zien dat alle aanvragen op grond van de WOB binnen de wettelijke termijn zijn behandeld. Dat geldt overigens niet alleen voor de WOB, maar voor alle wetgeving waarin beslissingstermijnen zijn opgenomen. Je zou het ook anders kunnen formuleren. Misschien is het mogelijk om na twee jaar niet alleen een overzicht te krijgen of beslissingen genomen zijn binnen de wettelijke termijn, maar ook binnen hoeveel dagen de beslissingen zijn genomen. Dan kunnen wij ook zien of daar daadwerkelijk een spreiding in zit. Ik ben het dus niet helemaal eens met de redenering van de heer Heijnen. Ik denk dat wij over twee jaar wel kunnen aantonen of de wet effectief is, zonder dat wij precies weten in hoeveel gevallen de termijn wordt overschreden.

Ik meen dat ik op alle punten ben ingegaan die de Kamer heeft aangeroerd.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik dank de minister voor haar antwoorden. Aanstaande dinsdag zullen wij over dit wetsvoorstel en de motie stemmen.

Sluiting 20.38 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

De volgende brief

Een, van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, met de mededeling dat zij in haar vergadering van dinsdag 28 april 2009 het haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstel van wet gedrukt onder het nummer 31515 heeft aangenomen.

De Voorzitter stelt voor deze brief voor kennisneming aan te nemen.

De volgende brieven

Acht, van de directeur van het kabinet van der Koningin, met de mededeling dat Hare Majesteit de haar door de Staten-Generaal toegezonden voorstellen van (rijks)wet, gedrukt onder de nummers 31084, 31343 (R1846), 31345, 31704, 31705, 31717, 31566, 31356, 31559, 31567, 31577, 31441, 31548, 31519, 31707, 31514, 31520, 31318, 30436, 31227, 31564, 31474-IV, 31474-VII, 31423, 31550, 31038, 31419, 31474-B, 31474-C, 31116, 31444-VIII, 31444-B, 31444-C, 31561, 31562, 31364, 31365, 29976 (R1780), 31700-B, 31700-C, 31747-VIII, 31792-VI, 31444-VIII, 31449 (R1857), 31450, 31525, 29835, 31474-XIV, 31474-F, 31444-XIV, 31444-F, 31700-F, 31792-G, 31700-G, 31700-XV, 31700-E, 31792-B, 31792-C, 31792-VIII, 31792-XVI, 31700-XVII, 31792-III, 31700-I, 31700-III, 31411, 31792-XIV, 31792-F, 31792-XII, 31792-A, 31700-XII en 31700-A, heeft goedgekeurd.

De Voorzitter stelt voor, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen.

De volgende brieven

Reactie op aangenomen moties n.a.v. het spoeddebat over de mogelijke fraude met AKW-gelden in Turkije en Marokko - 17050-380
staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Klijsma J. - 23 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

De gebeurtenissen in Suriname n.a.v. de opheffing van de NMNS per mei 1981 - 18031-12
minister van Defensie, Middelkoop van E. - 1 mei 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Subsidiereregeling maatschappelijke organisaties en milieu: uitkomst bezwaar Veldwerk NL - 20487-34
minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Cramer J.M. - 21 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Stand van zaken implementatie Europese richtlijnen en kaderbesluiten in eerste kwartaal 2009 - 21109-191
staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Timmermans F.C.G.M. - 28 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Aanbieding geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) van 27 en 28 april 2009 - 21501-02-890
minister van Buitenlandse Zaken, Verhagen M.J.M. - 17 april 2009
Rondgezonden en gepubliceerd

Geannoteerde agenda van het deel ontwikkelings samenwerking van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 18-19 mei 2009, met daarin speciale aandacht voor de mededeling van de Europese Commissie inzake "Steun aan de ontwikkelingslanden bij